

UCHWAŁA NR XCII/706/2023
RADY MIEJSKIEJ BYSTRZYCY KŁODZKIEJ

z dnia 28 grudnia 2023 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 - 2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2021 r. poz. 1249 i z 2023 r. poz. 289, 535 i 1606) - Rada Miejska Bystrzycy Kłodzkiej uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 - 2030 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała nr XXXVIII/328/2021 Rady Miejskiej Bystrzycy Kłodzkiej z dnia 26 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Bystrzycy Kłodzkiej.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń w budynku Urzędu Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Artur Pokora

Załącznik nr 1
do uchwały nr XCII/706/2023
Rady Miejskiej Bystrzycy Kłodzkiej
z dnia 28 grudnia 2023

GMINNY PROGRAM

PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY

DOMOWEJ

ORAZ OCHRONY OSÓB

DOZNAJĄCYCH

PRZEMOCY DOMOWEJ

NA LATA 2024-2030

BYSTRZYCA KŁODZKA 2023

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
2. Diagnoza problemu przemocy domowej w gminie Bystrzyca Kłodzka w odniesieniu do danych ogólnopolskich.....	7
2.1. Charakterystyka Gminy Bystrzyca Kłodzka.....	7
2.2. Analiza danych statystycznych dotyczących problemu przemocy w Gminie Bystrzyca Kłodzka w odniesieniu do danych ogólnopolskich w latach 2020-2022.....	9
2.3. Diagnoza zjawiska przemocy na podstawie analizy badań ankietowych.....	19
3. Prezentacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030.....	21
3.1. Zadania działania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej.....	21
3.2. Adresaci Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030.....	21
3.3. Analiza SWOT.....	21
3.4. Cel strategiczny Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030.....	23
3.5. Cele szczegółowe, obszary, kierunki i działania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030.....	23
3.6. Podmioty instytucjonalne i zasoby ludzkie oraz działania przewidziane w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030.....	34
3.7. Środki finansowe na realizację programu.....	34
3.8. Monitorowanie działań programu.....	34
3.9. Sprawozdawczość.....	35
4. Podsumowanie.....	35

1. Wprowadzenie

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań społecznych zagrażających bezpieczeństwu, w tym przemocą domową. Każdy intuicyjnie rozumie, czym jest przemoc w rodzinie. Istnieje ustawowa definicja tego zjawiska. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej charakteryzuje przedmiot swoich regulacji i odniesień. Nowelizacja ustawy antyprzemocowej zmienia ustawową terminologię. Dotychczasowe pojęcia - „przemoc w rodzinie” zastąpiono terminem „przemoc domowa”, „ofiara” to „osoba doznająca przemocy domowej”,

Ustawowej definicji doczekało się także pojęcie „osoby stosującej przemoc domową” wcześniej nazywaną „sprawcą”. Zmienił się (rozszerzył) również krąg osób objętych ochroną, niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania. Najważniejsza zmiana z punktu widzenia bezpieczeństwa małoletnich to uznanie małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej jako „osoby doznającej przemocy domowej”. Ponadto nowelizacja zmienia m.in. procedurę „Niebieskie Karty” i wprowadza programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową, a także programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową.

Zgodnie z nowelą, definicja przemocy domowej brzmi: " należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej. Nowelizacja wprowadza do powyższej definicji nowe elementy: żeby dane działanie lub zaniechanie było uznane za przemoc domową musi wykorzystywać przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną (także połączenie takich przewag) osoby stosującej przemoc nad osobą doznającą przemocy domowej.

W szczególności, przemocą domową będą działania lub zaniechania:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Nowelizacja Ustawy rozszerza katalog osób doznających przemocy domowej. Obejmować on teraz będzie:

- małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- małoletniego, wobec którego jest stosowana przemoc domowa lub który jest świadkiem przemocy domowej wobec innych osób.

Za specjalistami z Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie warto wspomnieć rodzaje przemocy:

1. Fizyczną – jej istotą jest naruszenie nietykalności fizycznej, polegającej na zachowaniach intencjonalnych, prowadzących do uszkodzenia ciała lub niosących takie ryzyko, np.: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz - tzw. "policzek", przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.;
2. Psychiczną – polega na naruszeniu godności osobistej. Osoba stosująca przemoc psychiczną wykorzystuje: groźby, poniżanie, obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, itp. Celem nadrzędnym tego rodzaju zachowań jest sprawowanie kontroli nad ofiarą;
3. Seksualną – to działanie mające na celu naruszenie sfery intymnej drugiego człowieka. Polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu. Do najczęstszych zachowań przemocowych w tej sferze należą: wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.;

4. Ekonomiczną – jej istotę stanowi naruszenie własności drugiej osoby. Wiąże się z celowym niszczeniem dóbr materialnych, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Do najbardziej rozpowszechnionych działań w ramach przemocy ekonomicznej należą: pozbawianie lub ograniczanie możliwości podejmowania pracy i uzyskania samodzielności finansowej, zabieranie, wydzielanie środków finansowych wypracowywanych przez osoby doznające przemocy, niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.;
5. Zaniedbanie – polega na niezaspokajaniu podstawowych potrzeb emocjonalnych, fizycznych i materialnych, np. niedawaniu środków na utrzymanie, pozbawianiu jedzenia, ubrania, schronienia, braku pomocy w chorobie, nieudzieleniu pomocy, uniemożliwianiu dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, toalety, itp.

Mówiąc o przemocy należy pamiętać, iż jest ona zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie, jest ona obecna w codziennym życiu. Zjawisko przemocy dotykające społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji, m.in. placówek oświatowych, opiekuńczo - wychowawczych, służby zdrowia, pomocy społecznej, instytucji porządku publicznego, organizacji pozarządowych. Każde z nich ma do czynienia z innym aspektem zjawiska i tylko zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji daje szansę stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz zdecydowanego podniesienia skuteczności udzielanej pomocy.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 **Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej** do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Zatem, redakcja niniejszego dokumentu stanowi wypełnienie jednego ze wskazań ustawy, pozwala jednocześnie na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody

przeciwdziałania przemocy występującej w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy gminy Bystrzyca Kłodzka .

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji wcześniejszego dokumentu, obejmującego lata 2021-2025. Istotnym elementem programu jest zatem dalsze wprowadzanie w życie działań, mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom doznającym przemocy domowej, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy, zarówno osobom doznającym przemocy, jak i stosującym przemoc domową.

Poniżej wymieniono podstawowe akty prawne podejmujące temat przeciwdziałania przemocy i regulujące postępowanie różnych podmiotów w stosunku do osób stosujących przemoc domową oraz osób doznających przemocy domowej. Stanowią one również fundament prawny dla zapisów Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej. Są to:

- **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r.** (Dz. U. z 1997r., Nr 78, poz. 483 ze zm.),
- **Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks Karny** (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1138, z późn. zm.),
- **Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks Postępowania Karnego** (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1375, z późn. zm.),
- **Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej** (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 z późn. zm.),
- **Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy** (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1359 z późn. zm.),
- **Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej** (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901, z późn. zm.),
- **Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej** (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 z późn. zm.),
- **Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 165, z późn. zm.),
- **Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii** (t.j. Dz.U. z 2023r., poz. 172),
- **Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie** (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 571),
- **Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 06 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”** (Dz. U. z 2023 r., poz. 1870).

Treść i postanowienia zawarte w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej są spójne z najważniejszymi krajowymi i lokalnymi dokumentami podejmującymi problem przemocy w rodzinie, tj.:

- Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy domowej na lata 2024-2030;
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bystrzyca Kłodzka na lata 2019-2025 przyjętego uchwałą nr V/42/2019 z dnia 28 lutego 2019 r.

2. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE BYSTRZYCA KŁODZKA W ODNIESIENIU DO DANYCH OGÓLNOPOLSKICH.

Diagnozę problemu sporządzono na podstawie danych zastanych – wyników badań i raportów dotyczących problemu przemocy w Polsce, a także w oparciu o dane statystyczne pozyskane od wymienionych poniżej podmiotów:

- Zespołu Interdyscyplinarnego w Bystrzycy Kłodzkiej;
- Komisariatu Policji w Bystrzycy Kłodzkiej,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Kłodzku,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bystrzycy Kłodzkiej,
- Ośrodka Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej,
- Diagnoza problemów uzależnień i innych problemów społecznych występujących na terenie gminy, która została przeprowadzona wśród mieszkańców Bystrzycy Kłodzkiej w 2020 r. przez Ośrodek Badań Społecznych INDEKS z siedzibą w Poznaniu na zlecenie Ośrodka Pomocy Społecznej.

2.1. Charakterystyka Gminy Bystrzyca Kłodzka

Gmina Bystrzyca Kłodzka ma 17 487 mieszkańców, z czego 51,6% stanowią kobiety, a 48,4% mężczyźni. W latach 2002-2022 liczba mieszkańców zmalała o 13,4%. Średni wiek mieszkańców wynosi 44,5 lat i jest nieznacznie większy od średniego wieku mieszkańców województwa dolnośląskiego oraz nieznacznie większy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Mieszkańcy gminy Bystrzyca Kłodzka zawarli w 2022 roku 56 małżeństw, co odpowiada 3,2 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,5 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 31,4% mieszkańców gminy Bystrzyca Kłodzka jest stanu wolnego, 48,9% żyje w małżeństwie, 9,9% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,8% to wdowy/wdowcy. Gmina Bystrzyca Kłodzka ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -174. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -9,90 na 1000 mieszkańców gminy Bystrzyca Kłodzka. W 2022 roku urodziło się 107 dzieci, w tym 46,7% dziewczynek i 53,3% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,36 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz

znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. 56,6% mieszkańców gminy Bystrzyca Kłodzka jest w wieku produkcyjnym, 15,6% w wieku przedprodukcyjnym, a 27,8% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

	Gmina Bystrzyca Kłodzka 2022
w wieku przedprodukcyjnym	15,6%
w wieku produkcyjnym	56,6%
w wieku poprodukcyjnym	27,8%

(Źródło: GUS 31.12.2022)

Oznacza to, iż corocznie zwiększa się udział seniorów w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym. Jest to tendencja charakterystyczna dla całego kraju.

Udział bezrobotnych w całkowitej liczbie osób w wieku produkcyjnym w Gminie Bystrzyca Kłodzka utrzymuje się na najwyższym poziomie w powiecie kłodzkim z gmin. Na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Kłodzku wynika, że na dzień 31.12.2022 r. w gminie Bystrzyca Kłodzka zarejestrowanych było 744 osób, w tym 390 kobiet. Z prawem do zasiłku 122 osoby w tym 66 kobiet. Zatrudnienie daje nam poczucie stabilizacji i bezpieczeństwa. Utrata pracy niejednokrotnie staje się traumatycznym przeżyciem, z którym trudno się pogodzić. W takim momencie stajemy się bezradni, tracimy wiarę w swoje umiejętności, martwimy się o przyszłość, o to w jaki sposób zaspokoimy potrzeby najbliższych i swoje. Taka sytuacja niejednokrotnie sprzyja popadaniu w uzależnienia (alkohol, narkotyki), a negatywne emocje, które towarzyszą osobie, która utraciła zatrudnienie mogą potęgować zachowania agresywne, przemocowe.

Głównymi powodami trudnej sytuacji życiowej Gminy Bystrzyca Kłodzka są bezrobocie, ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba.

Powód przyznania pomocy	2021		2022	
	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
ubóstwo	229	432	185	343
Sieroctwo	0	0	0	0
Bezdomność	8	8	11	11
Potrzeba ochrony macierzyństwa	12	64	15	81
Bezrobocie	237	488	188	374
Niepełnosprawność	156	256	139	210
Długotrwała lub ciężka choroba	177	274	162	233
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	58	207	46	169
W tym:				
Rodziny niepełne	52	167	37	119
Rodziny wielodzietne	24	130	22	113

Przemoc w rodzinie	3	8	0	0
Potrzeba ochrony ofiar handlu	0	0	0	0
Alkoholizm	66	87	48	59
Narkomania	6	9	4	4
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	12	12	14	14
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	2	4	7	10
Sytuacja kryzysowa	1	2	0	0
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0

Źródło: Dane OPS. Liczby nie sumuje się, gdyż jedna rodzina korzystająca z pomocy może mieć wiele powodów

2.2. Analiza danych statystycznych dotyczących problemu przemocy w Gminie Bystrzyca Kłodzka w odniesieniu do danych ogólnopolskich w latach 2020-2022.

Organy administracji rządowej i samorządowej współdziałają z organizacjami pozarządowymi oraz kościołami i związkami wyznaniowymi w zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej, oddziaływania na osoby stosujące przemoc domową oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej, w szczególności przyczyn i skutków przemocy domowej oraz metod i form pracy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Ustawa nakłada także na gminy obowiązek tworzenia zespołów interdyscyplinarnych do spraw przeciwdziałania przemocy domowej, które realizują działania w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”, mającą na celu udzielenie pomocy i wsparcia rodzinom uwikłanym w problem przemocy domowej.

Podstawowym zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest realizacja działań określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, a także integrowanie i koordynowanie działań podmiotów działających na rzecz ochrony osób doznających przemocy domowej oraz specjalistów i podmiotów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Zadania te są wykonywane w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;

- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- 7) monitorowanie procedury "Niebieskie Karty";
- 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a;
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń

Zespół interdyscyplinarny powołuje grupy diagnostyczno-pomocowe, których celem i zadaniem jest rozwiązywanie problemów związanych z wystąpieniem przemocy domowej w indywidualnych przypadkach. W skład grupy diagnostyczno-pomocowej obligatoryjnie wchodzi:

- 1) pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej;
- 2) funkcjonariusz Policji,

mogą także wchodzić:

- 1) pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 2) asystent rodziny;
- 3) nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego;
- 4) osoby wykonujące zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny;
- 5) przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W sprawach żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową stosujących przemoc domową w skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi także żołnierz Żandarmerii Wojskowej.

Członkowie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych.

Zadania grup diagnostyczno-pomocowych to w szczególności:

- 1) dokonanie, na podstawie procedury "Niebieskie Karty", oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 2) realizacja procedury "Niebieskie Karty" w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia;

- 3) zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury "Niebieskie Karty" pod jej nieobecność;
- 4) realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 5) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 6) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń;
- 7) monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury "Niebieskie Karty";
- 8) zakończenie procedury "Niebieskie Karty";
- 9) dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:
  - a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury "Niebieskie Karty",
  - b) wszczęcia procedury "Niebieskie Karty";
- 10) informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury "Niebieskie Karty".

Analiza problemu przemocy na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka została oparta o sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy w rodzinie na lata 2021-2025, sprawozdawczość Zespołu Interdyscyplinarnego i Ośrodka Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej oraz Komisariatu Policji w Bystrzycy Kłodzkiej.

Analizując dane zawarte w sprawozdaniu z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za rok 2022 wynika, że Program ukierunkowany był przede wszystkim na zadania mające na celu zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie poprzez rozwój działań profilaktycznych, udzielanie profesjonalnej pomocy osobom doznającym przemocy oraz zintensyfikowanie działań ukierunkowanych na osoby stosujące przemoc.

Badanie zrealizowane w 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pokazało, że zwiększa się świadomość Polaków na temat zjawiska przemocy w rodzinie, jak i mechanizmów doznawania przemocy. Na poziomie deklaratywnym zdecydowana większość Polaków nie myśli o przemocy w rodzinie w sposób stereotypowy i potrafi zidentyfikować zachowania, które świadczą o występowaniu przemocy. Badanie pokazało, że ok. 85%–90% Polaków identyfikuje różne

sytuacje, które świadczą o występowaniu przemocy jako nieakceptowalne, co może świadczyć o coraz większej świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Nadal jednak ok. 10% dorosłych osób uznaje różnego rodzaju przemocowe zachowania za normalne. Kobiety i mężczyźni nieco różnią się w tym, jak postrzegają przemoc. W największym stopniu różnice dotyczą stwierdzenia „Rodzice mają prawo bić swoje dzieci”, z którym zgadza się 13% mężczyzn i 5% kobiet. Ogólną regułą jest to, że mężczyźni w większym zakresie akceptują dopuszczalność analizowanych w badaniu przejawów przemocy.

Najbardziej kontrowersyjna opinia na temat przemocy domowej to stwierdzenie „Ofiary przemocy w rodzinie akceptują swoją sytuację”. W tym przypadku Polacy są podzieleni niemal po równo – ok. 40% zgadza się z tym poglądem i tyle samo osób się nie zgadza, pozostałe osoby nie mają wyrobionego zdania.

Osoby, które uważają, że z różnych powodów lepiej nie wtrącać się w życie rodzin dotkniętych przemocą, stanowią około kilkunastu procent ogółu społeczeństwa. Zdaniem ekspertów w praktyce waga tego problemu jest większa, bo ludzie, którzy realnie obserwują przemoc w swoim otoczeniu, rzeczywiście boją się reagować lub też nie wiedzą, co powinni i mogą zrobić. Jak wynika z „Ogólnopolskiej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie”, według Polaków, przemoc w rodzinie jest zjawiskiem stosunkowo częstym. W opinii ankietowanych najbardziej rozpowszechniona jest przemoc psychiczna. 9% osób (a więc co jedenasta) sądzi, że dotyczy niemal każdego gospodarstwa domowego, a kolejne 25% jest zdania, że dotyczy dużej części tj. ponad połowy. Z drugiej strony, co dziesiąta osoba uważa, że to zjawisko, które występuje bardzo rzadko (8%) lub wcale (2%). Jeśli chodzi o przemoc fizyczną, to - jako zjawisko co najmniej częste - postrzegają ją 24% badanych, a jako bardzo rzadkie lub w ogóle nie występujące - 15%. Obecnie zdecydowana większość Polaków uważa, że prawo w Polsce w niedostatecznym stopniu chroni osoby doznające przemocy w rodzinie (72%) oraz, że pomaganie osobom krzywdzonym jest obowiązkiem moralnym każdego człowieka (76%). Zdaniem ekspertów w praktyce waga tego problemu jest większa, bo ludzie, którzy realnie obserwują przemoc w swoim otoczeniu, rzeczywiście boją się reagować lub też nawet nie wiedzą, co powinni zrobić. Z tego względu działania edukacyjne i kampanie społeczne powinny koncentrować się również na świadkach przemocy i na tym, jak należy reagować, gdy widzi się coś niepokojącego¹.

Funkcjonariusze Policji w 2022 r. wypełnili łącznie 61645 formularzy „Niebieska Karta – A”. Liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że były dotknięte przemocą wyniosła ogółem 71631, z czego 51935 stanowiły kobiety, 10982 osoby małoletnie, zaś 8714 mężczyźni. W 2021 roku dane były zbliżone; formularzy „Niebieska Karta – A” wypełniono ogółem 64250. Wówczas liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą ogółem wynosiła 75761, w tym 55112 stanowiły kobiety, osoby małoletnie 11129, a mężczyźni 9520. Z policyjnych statystyk wynika, że mimo, iż liczba

---

¹ Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie-Raport Kantar Polska dla Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z X.2019r.

przypadków przemocy domowej spada od 2014 roku (wtedy liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” wynosiła ogółem 77808; a łączna liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą wynosiła 105332), to przypadki przemocy wciąż są poważnym problemem w społeczeństwie

LICZBA WYPEŁNIONYCH FORMULARZY „NIEBIESKA KARTA”			
Przez funkcjonariuszy Policji- dane ogólnopolskie			
ROK	2020	2021	2022
Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	72601	64250	61645

Źródło: dane statystyczne Komendy Głównej Policji

Przemoc może pojawić się w każdym domu; nie ma ona związku ani ze statusem społecznym rodziny, ani miejscem zamieszkania, a ofiarami przemocy w rodzinie bywają zarówno mieszkańcy w dużych miastach, jak i mniejszych miejscowościach czy wsiach. Zdarzenia, w których dochodzi do przemocy dotyczą zarówno małżeństw, jak i związków partnerskich, są także sytuacje, w których znęcano się nad dziećmi, czy mieszkającymi we wspólnym domu seniorami.

Z analizy ilości prowadzonych spraw przez Zespół Interdyscyplinarny w ramach procedury „Niebieskie Karty” zaobserwować można, iż na przestrzeni lat 2020-2022 na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka problem zdiagnozowanej przemocy domowej zwiększył się.

LICZBA WYPEŁNIONYCH FORMULARZY „NIEBIESKA KARTA”			
Na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka			
ROK	2020	2021	2022
Oświata	2	4	4
Ośrodek Pomocy Społecznej	6	5	5
Policja	40	25	30
Ochrona zdrowia	1	1	0
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1	0	1

Źródło: dane Zespołu interdyscyplinarnego w Bystrzycy Kłodzkiej

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy
Domowej na lata 2024-2030

Tabela przedstawia działania podejmowane w ramach prowadzonej procedury Niebieskiej Karty w latach 2020 – 2022

Wyszczególnienie		2020	2021	2022
Liczba NK A, z tego		50	35	40
Liczba NK A założonych dla dzieci		2	10	9
Liczba NK C		29	28	21
Liczba NK D		20	23	25
Liczba sprawców przemocy, którzy osobiście wstawili się na wezwanie		17	23	25
Wniosek do Sądu o wgląd w sytuację rodziny			7	6
Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa		12	11	12
Liczba odebranych dzieci na podstawie art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy		0	0	0
Zakończenie procedury NK A- Razem		39	44	46
w tym na skutek	ustanie przemocy	28	26	33
	Zrealizowanie indywidualnego planu	28	26	33
	Bezzasadne podejmowanie dalszych działań	11	18	13
Liczba osób umieszczonych w Specjalistycznych Ośrodkach Wsparcia dla Ofiar Przemocy w rodzinie		0	0	1
Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych		65	67	63
Liczba spotkań grup roboczych		138	237	142
Liczba grup roboczych		65	67	63

Źródło: opracowanie własne

Należy zwrócić uwagę, że rok 2020 to czas pandemii, pomoc osobom doświadczającym przemocy była bardzo utrudniona. Wiele placówek pracowało zdalnie, a część z nich była zamknięta, nie udzielała pomocy. Osoby stosujące przemoc czuły się bardziej bezkarne, a doznające przemocy były odizolowane od pomocy z zewnątrz i całkowicie zdane na stałą obecność osoby stosującej przemoc. Dokonując porównania ogólnopolskich danych dotyczących płci osób doznających przemocy i stosujących przemoc z danymi posiadanymi przez Zespół Interdyscyplinary w Bystrzycy Kłodzkiej można wnioskować, że w przeważającej mierze osobami stosującymi przemoc są mężczyźni, a doznającymi przemocy kobiety i dzieci.

OSOBY WSKAZANE W PROCEDURZE NK JAKO DOZNAJĄCE PRZEMOCY W RODZINIE						
DANE OGÓLNOPOLSKIE (informacja statystyczna Komendy Głównej Policji)				DANE GMINY BYSTRZYCA KŁODZKA		
PLEĆ	2020	2021	2022	2020	2021	2022
KOBIETY	62866	55112	51935	43	57	52
MEŹCZYŹNI	10922	9520	8714	7	7	9

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Bystrzycy Kłodzkiej

Kluczową rolę w działaniach podejmowanych w ramach Programu odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Głównym celem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest prowadzenie działań dotyczących zapobiegania nadużywaniu alkoholu oraz środków psychoaktywnych, promowanie zdrowego trybu życia, zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej osobom uzależnionym, integrowania społeczeństwa lokalnego, podejmowanie działań w zakresie poradnictwa, interwencji wobec osób nadużywających alkoholu i narkotyków, działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, prowadzenie rozmów motywacyjnych oraz zwiększanie zdolności osób do radzenia sobie z zaistniałymi problemami alkoholowymi. Komisja uprawniona jest do podejmowania czynności zmierzających do sądowego orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu, zobowiązania poddania się leczeniu odwykowemu. Do kompetencji Komisji należą również zadania wynikające z Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172) oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 poz.1242 z póź.zm).

W rodzinach z problemem alkoholowym akty przemocy fizycznej występują dwukrotnie częściej niż w rodzinach wolnych od problemu alkoholowego. Ofiarami przemocy pijanego rodzica częściej są partnerzy, niż dzieci, te są zdecydowanie częściej zaniedbywane.

Częstym źródłem problemów w polskich rodzinach jest alkohol. Ewa Wach, kierowniczka Zakładu Psychologii Sądowej Instytutu Ekspertyz Sądowych im. J. Sehna w Krakowie, jako pracownik przygotowujący opinie dla potrzeb wymiaru sprawiedliwości, miała wielokrotnie do czynienia z sytuacjami, gdy doszło już do poważnej tragedii: ciężkiego pobicia czy nawet śmierci. Iwona Matysiak z działu Programów Lokalnych i Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Krajowym Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom przywołała statystyki z 2019 r., z których wynika, że w 12 proc. rodzin z powodu alkoholu doszło do konfliktu, a w 8 proc. problem alkoholu wskazano jako główną przyczynę konfliktów i przemocy. Z kolei 4 proc. dorosłych Polaków przyznało się do krzywdzenia dzieci pod wpływem alkoholu. W 2021 r. ponad 169 tys. osób doznało w Polsce przemocy w rodzinie.

W statystykach policyjnych wskazano, że około 60 proc. osób, które stosują przemoc domową, było w czasie interwencji policji w stanie nietrzeźwości. Te statystyki pozwalają postawić diagnozę, że zjawisko uzależnienia łączy się ze zjawiskiem przemocy domowej. Powszechnie wiadomo, że po

wypiciu alkoholu ludziom "puszczają hamulce", ludzie przestają się kontrolować, bywa, że stają się agresywni².

DANE GMINY BYSTRZYCA KŁODZKA PROCEDURY, W KTÓRYCH SPRAWY PRZEMOCY W RODZINIE ZNAJDOWALI SIĘ POD WPLYWEM ALKOHOLU		
2020	2021	2022
20	46	29

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Bystrzycy Kłodzkiej

Alkohol osłabia kontrolę nad zachowaniem i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za swoje czyny, mimo że osoby stosujące przemoc często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako czynnik usprawiedliwiający ich zachowanie. Coraz częściej przyczyną przemocy w rodzinie jest uzależnienie nie tylko od alkoholu, ale także uzależnienie od innych substancji psychoaktywnych. Zgodnie z danymi przedstawionymi w Raporcie o stanie narkomanii w Polsce – w 2018 r. odsetek populacji w wieku 15–64 lata sięgających po narkotyki wynosił 5,4%.

Osoby doświadczające przemocy w rodzinie w większości przypadków nie szukają pomocy w związku z tym, co je spotkało. Niemniej jednak, w przypadku, kiedy osoby decydują się na szukanie wsparcia, to najczęściej po pomoc zwracały się osoby doznające przemocy ekonomicznej, fizycznej czy psychicznej (od 31% do 24%), natomiast wśród badanych, których dotknęła przemoc seksualna jedynie co dziesiąta (11%) próbowała uzyskać wsparcie. Jak wynika z Ogólnopolskiej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie - raport Kantar Polska dla Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z października 2019 roku „osoby doświadczające przemocy w rodzinie rzadko zwracają się o pomoc. Zazwyczaj przemoc jest przez członków rodziny ukrywana. Przyczyny takiej sytuacji są różne: przekonanie, że nie dzieje się nic nietypowego; niskie poczucie własnej wartości; pogląd, że „brudy pierze się we własnym domu”; chęć uniknięcia wstydu; lojalność i przywiązanie do osoby dopuszczającej się przemocy; wiara, że podobne sytuacje nie powtórzą się. Na zgłoszenie przypadku przemocy, np. na policję, osoby jej doświadczające często decydują się, gdy przemoc trwa już od wielu lat. Czasami ma to miejsce w momencie, gdy wydarzy się coś drastycznego, trudnego do zaakceptowania, przemoc się zaostrzy. Może to być też moment w życiu osoby doświadczającej przemocy, w którym poczuje się ona bardziej pewna siebie lub otrzyma wsparcie innych osób”.

Ważnym czynnikiem skłaniającym do poszukiwania pomocy - w przypadku doświadczania przemocy w rodzinie przez kobiety - jest rozszerzenie się przemocy na dzieci, to, że zaczynają one cierpieć. Profesjonaliści zwracali uwagę, że większość osób doświadczających przemocy w rodzinie, nie jest zainteresowana zgłoszeniem tej przemocy czy otrzymaniem pomocy, np. w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

² <https://prawo.gazetaprawna.pl/artykuly/8805983,przemoc-domowa-w-oparach-uzaleznienn.html>

Głównym zadaniem profesjonalistów pomagających osobom dotkniętym przemocą domową jest więc *wzmocnienie* tych osób, przekonanie ich, że nie muszą się godzić na przemoc i że same sobie poradzą. Wiele przypadków przemocy w rodzinie zgłaszanych jest przez świadków, np. sąsiadów, wtedy szczególnie trudno jest przekonać osoby doświadczające przemocy, że powinny poszukać pomocy i podjąć kroki zmierzające do zmian. Osoby doświadczające przemocy w rodzinie najczęściej także w rodzinie szukają pomocy w związku z zaistniałą sytuacją (od 57% osób szukających pomocy w związku z przemocą seksualną do 38% w przypadku przemocy ekonomicznej). Nieco rzadziej badani, których dotknęła przemoc, zgłaszali się na policję. Policja najczęściej była angażowana, gdy dochodziło do przemocy fizycznej (51%), a także psychicznej (44%) i seksualnej (42%), zdecydowanie rzadziej natomiast, w przypadkach przemocy ekonomicznej (27%). Terapeuci i psycholodzy najczęściej udzielali wsparcia osobom doświadczającym przemocy seksualnej (41%), a rzadziej psychicznej (30%), ekonomicznej (28%) i fizycznej (20%). Stosunkowo często, osoby doznające przemocy w rodzinie zwracają się także o wsparcie do znajomych i przyjaciół (od 19% w przypadku przemocy fizycznej do 29% w przypadku przemocy ekonomicznej). Respondenci dość często deklarowali, że pomocy w związku z przemocą w rodzinie, szukali także w Ośrodku Pomocy Społecznej, u prawnika oraz u lekarza lub w placówce ochrony zdrowia czy też w Ośrodku Interwencji Kryzysowej. Według ekspertów, osoby doświadczające przemocy w rodzinie, jeśli decydują się na szukanie pomocy poza rodziną, to najczęściej wzywają policję. Wniosek ten potwierdzają wyniki badania ilościowego. Duża część osób (w zależności od rodzaju doznawanej przemocy od 20% do 7%) szuka wsparcia w Ośrodku Pomocy Społecznej.

W rodzinach o wyższym statusie społecznym korzysta się z pomocy psychologów czy terapeutów, jednak pojawiła się opinia eksperta, że sprzyja to ukrywaniu przemocy. Podstawową formą wsparcia, z którego korzystały osoby doznające przemocy w rodzinie były: *wsparcie psychologiczne* (od 47% w przypadku przemocy psychicznej do 36% w przypadku przemocy ekonomicznej), *pomoc prawna* (od 38% do 12%) oraz *pomoc socjalna/materialna* (od 27% do 13%). W przypadku przemocy seksualnej ważną okazała się *pomoc rodziny/znajomych* (22%). Natomiast w przypadku przemocy fizycznej schronienie oraz pomoc rodziny i znajomych pojawiają się równie często, jak pomoc socjalna.

Profesjonaliści, którzy wzięli udział w badaniu potwierdzają, że osoby doświadczające przemocy w rodzinie, najczęściej korzystają ze wsparcia psychologicznego i pomocy prawnej. Problemem jest ograniczona dostępność niektórych form pomocy: darmowej psychoterapii, grup wsparcia czy schronisk, gdzie osoby doświadczające przemocy mogą się zatrzymać po opuszczeniu domu.

Podobnie jak w latach ubiegłych, działalność profilaktyczna, a także diagnostyczna i interwencyjna realizowane były w ramach działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej, Punktu Konsultacyjnego, a także Zespołu Interdyscyplinarnego i działających w jego ramach Grup Roboczych. Lokalny system wsparcia dla rodzin z problemem przemocy w Gminie Bystrzyca Kłodzka dotyczy zatem głównie trzech obszarów:

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy
Domowej na lata 2024-2030

- pomocy psychologicznej, obejmującej wsparcie emocjonalne i okazanie zrozumienia, wskazanie miejsc schronienia, skierowanie do grupy wsparcia, indywidualne rozmowy z psychologiem,
- pomocy materialnej i socjalnej (konkretne wsparcie finansowe),
- edukacji i interwencji prawnej polegającej na pomocy w przygotowaniu pism procesowych czy wskazaniu możliwych działań prawnych.

Diżurnujący w Punkcie Konsultacyjnym w Ośrodku Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej specjaliści, dzięki swemu wieloletniemu doświadczeniu i wiedzy merytorycznej udzielają pomocy osobom i rodzinom wychodząc naprzeciw problemom przemocy, często związanym z nadużywaniem alkoholu przez osobę stosującą przemoc.

Wyszczególnienie	Kategorie i liczba osób korzystających	2020	2021	2022
Punkt Konsultacyjny Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Osoby uzależnione od alkoholu	20	21	23
	Osoby współuzależnione	43	86	57
	Ofiary przemocy	39	52	71
	Sprawcy przemocy	2	4	5
	Zaburzenia emocjonalne (kryzysy życiowe)	3	2	0

Źródło: Dane z Ośrodka Pomocy Społecznej

Liczba porad /osób udzielonych przez specjalistów w PK

Wyszczególnienie	2020		2021		2022	
	Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad
psycholog	46	94	97	201	63	166
specjalista ds. uzależnień	16	21	26	69	49	104
specjalista przeciwdziałania przemocy domowej	30	36	38	79	47	90
Razem	92	151	161	349	159	360

Źródło: Dane z Ośrodka Pomocy Społecznej

Celem podejmowanych działań jest przede wszystkim uświadamianie negatywnych konsekwencji dotychczasowego postępowania. Pomimo podejmowanych interwencji niewiele osób stosujących przemoc zgłasza się do programu korekcyjno- edukacyjnego, realizowanego w Starostwie

Powiatowym w Kłodzku. Osoby i rodziny mogą na terenie Ośrodka Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej skorzystać z szerokiej oferty specjalistycznej – pomocy psychologicznej i specjalistycznej.

Zjawisko przemocy w rodzinie obok problematyki uzależnień wymaga podjęcia szczególnych działań profilaktycznych. Działania te muszą być skierowane do ogółu populacji, ale przede wszystkim do osób bezpośrednio dotkniętych problemem przemocy w rodzinie. Podobnie jak w latach ubiegłych działalność profilaktyczna, a także diagnostyczna i interwencyjna realizowana była w ramach Punktu Konsultacyjnego. Punkt ten oferuje pomoc specjalistyczną skierowaną jest zarówno do osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem, do członków rodzin zmierzających się z problemem uzależnienia, jak i do ofiar przemocy w rodzinie oraz do tych, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej.

2.3. Diagnoza zjawiska przemocy na podstawie analizy badań ankietowych

W 2020 roku zostały przeprowadzone badania diagnostyczne dotyczące uzależnień i innych problemów społecznych. Zostały przeprowadzone wśród dorosłych mieszkańców Gminy Bystrzyca Kłodzka, uczniów klas 7-8 szkół podstawowych i uczniów z klas 1-2 szkół ponadpodstawowych oraz sprzedawców napojów alkoholowych z terenu Gminy Bystrzyca Kłodzka. W ramach diagnozy dokonano analizy takich problemów społecznych jak uzależnienie od innych środków psychoaktywnych, przemoc domowa, przemoc szkolna, cyberprzemoc, hazard, uzależnienia od komputera, urządzeń elektrycznych, fonoholizm, problem bezrobocia, bezdomność, wykluczenie społeczne, starzenie się społeczeństwa, niepełnosprawność, uzależnienia behawioralne, sytuacja zdrowotna oraz sytuacja społeczno-ekonomiczna mieszkańców Gminy Bystrzyca Kłodzka.

Diagnoza jest dokumentem określającym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do zdiagnozowanych problemów społecznych. Stanowi punkt wyjścia do opracowania szczegółowych programów, których realizacja przyczyni się do rozwiązywania problemów społecznych występujących na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka

Jak wynika z badań ankietowych 31 procent zgłaszanych przypadków osoba stosująca przemoc nadużywa alkoholu. Uzależnienie od alkoholu towarzyszy w równej mierze wszystkim formom przemocy. W prawie 62 proc. osobą stosującą przemoc jest partner.

W rodzinach z problemem alkoholowym możemy mówić o wszystkich przejawach przemocy. Dochodzi tam do przemocy psychicznej – są to te wszystkie działania, które naruszają godność osobistą. Łatwiej też o przemoc fizyczną, ponieważ ma to związek z osłabieniem mechanizmów kontrolnych, które mają za zadanie hamować zachowania impulsywne. W przypadku rodzin z problemem alkoholowym możemy mówić również o przemocy ekonomicznej, kiedy budżet i finanse rodzinne są nadszarpywane i wyczerpywane w związku z uzależnieniem. Z pewnością dochodzi w nich także do przemocy seksualnej. Niemniej to co może różnicować, to być może to, że przemoc pod wpływem alkoholu może

bardziej przybierać na sile. Częściej możemy też mówić o przemocy psychicznej w tak zwanych białych rękawiczkach – przemocy bardziej wyrafinowanej, na chłodno. Blisko połowa badanych – 49% uważa, że liczba zakłóceń porządku, awantur domowych związanych z nadmiernym spożyciem alkoholu lub zażywaniem narkotyków na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka jest taka sama jak 10 lat temu. Należy jednak zwrócić uwagę, że 38% badanych jest przekonanych, że liczba zakłóceń porządku wywołanego spożyciem alkoholu lub zażywaniem narkotyków jest większa niż dekadę temu.

W ujęciu uczniów ze szkół z terenu Gminy Bystrzyca Kłodzka zdecydowana większość dzieci- łącznie około 89 % osób czuje się bezpiecznie w swojej szkole.

Należy jednak zwrócić uwagę, że ofiarą agresji na terenie szkoły lub w jej obrębie według danych było około 22 % badanych uczniów.

Nauczyciele stosują różnego rodzaju środki prewencyjne i zaradcze mają służyć zapobieganiu zachowaniom agresywnym w szkole takie jak: dyżury nauczycieli, monitoring, apele szkolne i zajęcia profilaktyczne, prelekcje, przedstawienia szkolne.

Według przeprowadzonych badań wynika, że blisko co trzeci badany uczeń - około 31 % spotkał się z przemocą ze strony uczniów także poza terenem szkoły. Większość uczestników badania – około 70 % nie spotkała się z przemocą poza terenem szkoły.

Wnioski z przeprowadzonych badań

Znęcanie się uczniów nad rówieśnikami jest problemem, którego nie wolno lekceważyć. Przemoc szkolna ma dużo bardziej destrukcyjny wpływ na młodych ludzi, niż mogłoby się wydawać. Jeśli w szkole nie podejmiemy odpowiednich środków zaradczych, agresorzy mogą stanowić nie tylko bieżące zagrożenie dla swoich kolegów, lecz w późniejszym życiu–dla szerszej społeczności. Należy więc stosować różnorodne metody, aby zastąpić ten niebezpieczny sposób regulowania stosunków między ludźmi innymi, konstruktywnymi wzorami relacji. Podejmowanie przez pedagogów działań interwencyjnych wymaga od nich znacznie więcej niż powierzchowne reakcji. Powinni oni stosować całą gamę środków, począwszy od niemal automatycznych interwencji, po złożone, długofalowe techniki i procedury. Aby mogli je wdrażać, muszą doskonalić kompetencje radzenia sobie w sytuacjach agresji i przemocy, ale powinni też otrzymać wsparcie w postaci ram organizacyjnych dla tych działań, żeby były one spójne, planowe i systematyczne.

3. PREZENTACJA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA 2024 – 2030.

3.1. Zasady działania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej.

Zakres świadczonej pomocy obejmuje osoby doznające przemocy domowej i sprawców przemocy domowej oraz pozostałych mieszkańców Gminy Bystrzyca Kłodzka, poprzez podnoszenie świadomości oraz świadczenie konkretnej pomocy w kontekście problemu przemocy domowej. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej opiera się na zasadach zawartych w obowiązujących aktach prawnych, a dotyczą one:

- o wzajemnej współpracy organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych, związków wyznaniowych oraz organizacji, środowisk i osób fizycznych, uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej i jej negatywnych konsekwencji,
- o jawności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności człowieka,
- o szczególnej ochrony dzieci, których gwarantowanym prawem jest funkcjonowanie w bezpiecznym środowisku domowym.

3.2. Adresaci Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030.

Mieszkańcy Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka – osoby zagrożone lub doświadczające przemocy domowej oraz osoby stosujące przemoc domową. Ważnym adresatem programu – w kontekście przeciwdziałania ewentualnym zachowaniom przemocowym – są osoby nieradzące sobie z trudnymi emocjami.

3.3 Analiza SWOT.

MOCNE STRONY

- Działania profilaktyczne skierowane zarówno do dzieci, młodzieży, jak i dorosłych mieszkańców Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka .
- Rozbudowana oferta pomocowa skierowana dla osób zagrożonych i doświadczających przemocy domowej.
- Infrastruktura - istniejący Punkt Konsultacyjny dla osób w kryzysie, specjaliści w Ośrodku Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej .
- Wyspecjalizowana kadra poszerzająca systematycznie swoje kompetencje i superwizująca swoje działania.
- Spójny charakter programów o zasięgu lokalnym i powiatowym.
- Oferta pomocowa dla osób stosujących przemoc domową,

SŁABE STRONY

- Brak programu edukacyjno-korekcyjnego dla osób stosujących przemoc domową na terenie Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka.
- Ograniczony lub odległy czasowo dostęp do psychiatrów i psychologów dla dzieci i dorosłych.
- Niewystarczająca ilość mieszkań w zasobach komunalnych.
- Niski poziom zaangażowania instytucji w pracę zespołu, grup, wsparcie osób, których dotyczy problem przemocy.
- Przemoc jako problem nie zawsze rozpoznany.
- Niewystarczające działania profilaktyczne.
- Niska świadomość społeczna dotycząca definiowania, rozpoznawania zachowań przemocowych.
- Brak organizacji pozarządowych, zajmujących się wsparciem osób doświadczających przemocy.
- Niewystarczająca współpraca w kontekście zaangażowania instytucji, poradni, placówek oświatowych, sądów, w kwestie interwencji, wszczynania procedury NK, dalszego wsparcia osób doświadczających przemocy domowej. Wynika to prawdopodobnie z innych priorytetów, strachu, braku kompetencji itp.
- Niewystarczające poradnictwo wychowawcze.
- Ograniczona możliwość specjalistycznego wsparcia typu rehabilitacja, dogoterapia, hipoterapia, lasoterapia, hydroterapia, stanowiące element pracy terapeutycznych minimalizującej skutki doświadczania przemocy.
- Brak regularności w dostępności grup wsparcia dla kobiet oraz mediacjach.

SZANSE

- Wyspecjalizowana kadra regularnie superwizująca swoje umiejętności i działania. Chęć podnoszenia swoich kwalifikacji przez osoby pracujące z doświadczającymi przemocy i stosującymi przemoc.
- Większa świadomość mieszkańców miasta i gminy Bystrzyca Kłodzka, reagowania na cierpienie.
- Zainteresowanie metodami wychowawczymi podkreślającymi podmiotowość małoletnich, dostrzeganie ważności dziecka, dziecko jako pełnoprawnego członka rodziny.
- Większe inwestowanie w wykształcenie i rozwój dzieci.
- Dostrzeganie ważności w działaniach profilaktycznych.
- Szeroki wachlarz usług, działań promujących konstruktywne sposoby rozwiązywania problemów.
- Realizacja programu reintegracji społecznej i zawodowej w Centrum Integracji Społecznej

ZAGROŻENIA

- Wykorzystywanie procedury Niebieskie Karty w sprawach konfliktowych.
- Etykietowanie i stygmatyzacja osób z rodzin dysfunkcyjnych przez środowisko lokalne.
- Zdarzanie się sytuacji nieprofesjonalnego traktowania osób potrzebujących wsparcia przez osoby zobowiązane do reagowania na krzywdę i udzielania pomocy.
- Niewystarczający stopień współpracy międzyinstytucjonalnej.

3.4. Cel strategiczny Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030

Celem głównym Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy domowej na lata 2024-2030 jest **„Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej oraz udzielenie wsparcia dla ofiar przemocy domowej w Gminie Bystrzyca Kłodzka”**.

Cel nadrzędny zostanie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych i wyodrębnionych w ramach celów zadań. Określone w programie zadania będą realizowane przez włączone w realizację Programu instytucje.

3.5. Cele szczegółowe, obszary, kierunki i działania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030.

1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.
4. Podnoszenie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy.

Wskaźnik ogólny:

Liczba osób, które skorzystały z różnych form wsparcia w związku z problemem przemocy domowej, w tym: liczba osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” oraz liczba osób, które skorzystały ze wsparcia różnego rodzaju placówek udzielających pomocy, takich jak: specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, ośrodki interwencji kryzysowej, punkty

konsultacyjne, ośrodki wsparcia, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, inne placówki świadczące pomoc osobom doznającym przemocy domowej.

Obszar 1. Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna

Cel: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Kierunki działań:

1. Poszerzenie wiedzy ogółu społeczeństwa, w tym zainteresowanych służb, na temat zjawiska przemocy domowej

1.1.1. diagnoza zjawiska przemocy domowej na obszarze gminy, ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą domową

Realizator: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komisariat Policji, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych diagnoz zjawiska przemocy domowej.

Termin realizacji: 2024-2030

1.2. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej

1.2.1. Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych, które:

- obalają stereotypy na temat przemocy domowej, usprawiedliwiające jej stosowanie,
- opisują mechanizmy przemocy domowej oraz jednoznacznie wskazują na ich społeczną szkodliwość i społeczno-kulturowe uwarunkowania,
- promują metody wychowawcze bez użycia przemocy i informują o zakazie stosowania kar cielesnych wobec małoletnich przez osoby wykonujące władzę rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę,
- promują działania służące przeciwdziałaniu przemocy domowej, w tym ochronę i pomoc dla osób doznających przemocy, oraz interwencję wobec osób stosujących przemoc domową

Realizator: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komisariat Policji, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia

Wskaźniki:

- liczba ogólnokrajowych i lokalnych kampanii społecznych.

Termin realizacji: 2024-2030

1.3. Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych

Rodzaje działań:

- 1.3.1. Prowadzenie poradnictwa, w szczególności przez działania edukacyjne służące wzmocnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, jak również dotyczące wzrostu kompetencji rodziców i opiekunów w środowisku zagrożonym przemocą domową, a także w odniesieniu do grup ryzyka, np. małoletnich w ciąży**

Realizator: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komisariat Policji, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia

Wskaźniki:

- liczba placówek prowadzących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- liczba osób, którym udzielono porady,
- liczba wizyt patronażowych prowadzonych przez położne podstawowej opieki zdrowotnej

Termin realizacji: 2024-2030

1.4. Realizacja programów przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej

Rodzaje działań:

- 1.4.1. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej**

Realizator: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej, Zespół Interdyscyplinarny

Wskaźniki:

- liczba realizowanych gminnych programów przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej

Termin realizacji: 2024-2030

Obszar 2: Ochrona, pomoc i wsparcie osób doznających przemocy domowej

Cel: 2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej

Kierunki działań:

2.1. Utworzenie i funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych

Realizatorzy zadania: Burmistrz, Ośrodek Pomocy Społecznej

Wskaźniki:

- liczba zespołów interdyscyplinarnych,
- liczba spotkań zespołu interdyscyplinarnego.

Termin realizacji: 2024–2030

2.1.2. Utworzenie i funkcjonowanie grup diagnostyczno-pomocowych

Realizatorzy zadania: Zespół Interdyscyplinarny, Ośrodek Pomocy Społecznej

Wskaźniki:

- liczba utworzonych w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych,
- liczba funkcjonujących w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych,
- liczba funkcjonujących w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych w rozszerzonym składzie.

Termin realizacji: 2024–2030

2.1.3. Rozbudowa sieci i poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej, w tym:

– punktów konsultacyjnych dla osób doznających przemocy domowej

Realizatorzy zadania: Burmistrz, Ośrodek Pomocy Społecznej

Wskaźniki:

- liczba utworzonych w danym roku punktów konsultacyjnych dla osób doznających przemocy domowej.

Termin realizacji: 2024–2030

Kierunki działań:

2.1. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej

Rodzaje działań:

2.2.1. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy w szczególności: medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej

Realizatorzy zadania :Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej, Zespół Interdyscyplinarny we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Wskaźniki:

- liczba opracowanych materiałów informacyjnych.

Termin realizacji: 2024-2030

2.2.2. Opracowanie i realizacja indywidualnych i grupowych działań edukacyjnych kierowanych do osób doznających przemocy domowej, w szczególności w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc domową

Realizatorzy zadania :Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej, Zespół Interdyscyplinarny.

Wskaźniki:

- liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach indywidualnych,
- liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach grupowych.

Termin realizacji: 2024-2030

Kierunki działań:

2.3.Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej

Rodzaje działań:

2.3.1. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty

Realizatorzy zadania: przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Policji, Żandarmerii Wojskowej, ochrony zdrowia, oświaty, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, jednostki oświaty podległe Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a także inne podmioty i organizacje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w ramach zespołów interdyscyplinarnych czy grup diagnostyczno-pomocowych.

Wskaźniki:

- liczba wszczętych w danym roku procedur „Niebieskie Karty”, tj. liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – A” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę,
- liczba kontynuowanych w danym roku procedur „Niebieskie Karty” wszczętych w latach poprzedzających rok sprawozdawczy,
- liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” dokumentujących kolejne zdarzenia stosowania przemocy domowej w sprawach toczących się procedur „Niebieskie Karty”,
- liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”,
- liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, ze względu na problem przemocy fizycznej,

- liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, ze względu na problem przemocy psychicznej,
- liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, ze względu na problem przemocy ekonomicznej,
- liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, ze względu na problem wykorzystania seksualnego,
- liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, ze względu na problem cyberprzemocy,
- liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – C”.

Termin realizacji: 2024–2030

2.3.2. Realizowanie przez instytucje publiczne zajmujące się pomocą osobom doznającym przemocy domowej pomocy w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, terapii indywidualnej lub grupowej, pomocy w formie grup wsparcia lub innych grup samopomocowych

Realizatorzy zadania :Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej, Zespół Interdyscyplinarny we współpracy z organizacjami pozarządowymi

Wskaźniki:

- liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa, w tym: psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, medycznego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego w danej instytucji,
- liczba osób uczestniczących w terapii indywidualnej lub grupowej,
- liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia,
- liczba osób uczestniczących w grupach samopomocowych.

Termin realizacji: 2024–2030

2.3.3. Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej pomocy, świadczonej przez punkty konsultacyjne

Realizatorzy zadania: Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Punkt Konsultacyjny

Wskaźniki:

- liczba punktów konsultacyjnych,
- liczba osób doznających przemocy domowej, które skorzystały z różnych form pomocy w punktach konsultacyjnych.

Termin realizacji: 2024–2030

2.3.4. Zapewnianie ochrony dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej

Realizatorzy zadania: Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, sądy powszechne, ochrona zdrowia.

Wskaźniki:

- liczba dzieci, którym zapewniono ochronę w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. przeciwdziałaniu przemocy domowej, w związku z zagrożeniem życia lub zdrowia, w tym:
  - liczba dzieci umieszczonych u innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 Kk,
  - liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej,
  - liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej,
- liczba zażaleń do sądu opiekuńczego na zapewnienie dziecku ochrony, o której mowa w art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- liczba stwierdzonej przez sąd bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości w trakcie zapewnienia dziecku ochrony,
- liczba zawiadomień o stwierdzeniu przez sąd bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości w trakcie zapewnienia dziecku ochrony, przełożonych osób, które dokonały czynności związanych z zapewnieniem dziecku ochrony.

Termin realizacji: 2024–2030

2.3.5. Tworzenie warunków umożliwiających osobom doznającym przemocy domowej otrzymanie w pierwszej kolejności lokali socjalnych

Realizatorzy zadania: Burmistrz, Zespół Interdyscyplinarny.

Wskaźniki:

- liczba uchwał organów samorządu terytorialnego umożliwiających przyznanie lokali socjalnych w pierwszej kolejności osobom doznającym przemocy domowej,
- liczba lokali socjalnych przyznanych w pierwszej kolejności osobom doznającym przemocy domowej.

Termin realizacji: 2024–2030

Kierunki działań:

2.4. Monitorowanie działań pomocowych

Rodzaje działań:

2.4.1. Monitorowanie pomocy udzielanej osobom doznającym przemocy domowej

Realizatorzy zadania: Zespół Interdyscyplinarny

Wskaźniki:

- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ze względu na ustanie przemocy domowej,
- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ze względu na brak zasadności podejmowania działań,
- liczba osób, wobec których podjęto działania monitorujące po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”,
- liczba osób monitorowanych po opuszczeniu specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, w tym osób, u których przemoc domowa ustała.

Termin realizacji: 2024–2030

Obszar 3: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową

Cel: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Kierunki działań:

3.1. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy domowej

Rodzaje działań:

3.2.1. Działania wobec osób stosujących przemoc domową, w tym w ramach procedury „Niebieskie Karty”

Realizatorzy zadania: Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, Żandarmeria Wojskowa, ochrona zdrowia, oświata, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, jednostki organizacyjne prokuratury, jednostki oświaty podległe prowadzącym placówki oświatowe, a także inne podmioty i organizacje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w ramach zespołów interdyscyplinarnych lub grup diagnostyczno-pomocowych.

Wskaźniki:

- liczba osób stosujących przemoc domową objętych procedurą „Niebieskie Karty”,
- liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – D”,
- liczba wszczętych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową,
- liczba odmów wszczęcia postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową,
- liczba zakończonych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową przez sporządzenie aktu oskarżenia,
- liczba zakończonych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową przez umorzenie postępowania.

Termin realizacji: 2024–2030

3.2.2. Uniemożliwienie kontaktowania się osób stosujących przemoc domową z osobami doznającymi przemocy domowej między innymi przez:

- wydanie wobec osoby stosującej przemoc domową nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
- wydanie wobec osoby stosującej przemoc domową zakazu zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej na wyrażoną w metrach odległość,
- wydanie wobec osoby stosującej przemoc domową zakazu kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej,
- wydanie wobec osoby stosującej przemoc domową zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, obiektu sportowego lub miejsca pracy, i przebywania na tym terenie,
- zatrzymywanie osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową,
- stosowanie przez prokuratora oraz występowanie do sądu o zastosowanie wobec osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, środków zapobiegawczych, w szczególności w przedmiocie dozoru Policji z zakazem kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej, a także nakazania opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazania zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, ewentualnie tymczasowego aresztowania,
- występowanie do sądu o zastosowanie wobec osób stosujących przemoc domową środków karnych lub probacyjnych polegających na obowiązku powstrzymywania się od przebywania w określonych miejscach, kontaktowania się lub zbliżania do pokrzywdzonego, nakazie opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Realizatorzy zadania: Policja.

Wskaźniki:

- liczba zastosowanych przez Policję nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i zakazów zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
- liczba zastosowanych przez Policję zakazów zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej na wyrażoną w metrach odległość,
- liczba zastosowanych przez Policję zakazów kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej,

- liczba zastosowanych przez Policję zakazów wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, obiektu sportowego lub miejsca pracy, i przebywania na tym terenie,

Termin realizacji: 2024–2030

3.2.3. Działanie i współpraca służb w zakresie monitorowania zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy domowej, w tym wymiana informacji między nimi

Realizatorzy zadania: Ośrodek Pomocy Społecznej Policja, zespół kuratorskiej służby sądowej.

Wskaźniki:

- liczba wniosków kuratorów sądowych do sądu o zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności albo o odwołanie warunkowego zwolnienia (art. 12d ustawy),
- liczba wniosków o nałożenie obowiązku uczestnictwa w programach korekcyjno--edukacyjnych na podstawie art. 72 § 1 pkt 6b Kk,
- liczba wniosków prokuratora do sądu o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności albo o odwołanie warunkowego zwolnienia wobec skazanego za tego rodzaju przemoc, naruszającego ponownie porządek prawny w postaci stosowania przemocy domowej,
- liczba przekazanych organom ścigania i wymiaru sprawiedliwości informacji przez inne służby, w tym zwłaszcza przez pracowników socjalnych o ponownym stosowaniu przemocy domowej przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc.

Termin realizacji: 2024–2030

Kierunki działań:

3.3. Realizowanie programów wspierających dla osób stosujących przemoc domową zmierzających do utrwalenia i wzmocnienia zmian zapoczątkowanych programami korekcyjno-edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc domową lub psychologiczno-terapeutycznymi dla osób stosujących przemoc domową

Rodzaje działań:

3.3.1. Opracowanie i realizacja programów edukacyjnych lub/i wspierających dla osób stosujących przemoc domową, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny lub psychologiczno-terapeutyczny

Realizatorzy zadania: Zespół Interdyscyplinarny, Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Wskaźniki:

- liczba programów edukacyjnych lub/i wspierających realizowanych w gminie,

- liczba osób uczestniczących w programach edukacyjnych lub/i wspierających dla osób stosujących przemoc domową.

Termin realizacji: 2024–2030

Obszar 4: Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Cel: Podnoszenie jakości i dostępności świadczonych usług przez rozwijanie i doskonalenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Kierunki działań:

4.1. Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

Rodzaje działań:

4.1.1. Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doznającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową, w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia

Realizatorzy zadania: Zespół Interdyscyplinarny, Policja, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, ochrona zdrowia.

Wskaźniki:

- liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego,
- liczba zrealizowanych spotkań superwizyjnych,
- liczba osób uczestniczących w spotkaniach superwizyjnych.

Termin realizacji: 2024–2030

3.6. Podmioty instytucjonalne i zasoby ludzkie oraz działania przewidziane w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

Wszystkie instytucje i placówki powinny ściśle ze sobą współpracować tworząc tym samym efektywny system profesjonalnego wsparcia dla osób doznających przemocy domowej. Kooperacja oraz interdyscyplinarny charakter podejmowanych działań powinny również stawiać sobie za jeden z celów trwałą korektę zachowań o charakterze przemocowym sprawców.

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej ,
2. Punkt Konsultacyjny działający przy OPS w Bystrzycy Kłodzkiej,
3. Zespół Interdyscyplinarny w Bystrzycy Kłodzkiej,
4. Komisariat Policji w Bystrzycy Kłodzkiej,
5. Urząd Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej
6. Placówka wsparcia dziennego „Klub Integracyjny Stacyjka”
7. Centrum Światlic Podwórkowych Hufca ZHP Ziemi Wałbrzyskiej "Invictus", "Pszczółki", "Poszukiwacze miodu"
8. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bystrzycy Kłodzkiej,
9. Placówki ochrony zdrowia funkcjonujące na terenie gminy,
10. Placówki oświatowe
11. Organizacje pozarządowe, kluby sportowe.

3.7. Środki finansowe na realizację programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2024-2030 finansowany będzie ze środków budżetu Gminy Bystrzyca Kłodzka w ramach realizacji bieżących zadań. Ponadto zakłada się możliwość finansowania programu z dotacji uzyskanych z budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł np. funduszy unijnych.

3.8. Monitorowanie działań programu

Monitoring Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2024-2030 będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu informacji. Będzie prowadzony na podstawie oceny poziomu realizacji poszczególnych zadań programu w celu stwierdzenia czy osiąga on założone cele. Niezbędne dane będą uzyskiwane od podmiotów zaangażowanych w realizację jego założeń i gromadzone przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Rezultatem prowadzonego monitoringu będzie sprawozdanie roczne przygotowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej przy współpracy z podmiotami zaangażowanymi w realizację Programu, w pierwszym kwartale kolejnego roku.

3.9. Sprawozdawczość

Sprawozdawczość będzie dotyczyć realizacji założonych w Programie celów. Ośrodek Pomocy Społecznej przedłoży sprawozdanie roczne Burmistrzowi Gminy Bystrzyca Kłodzka oraz Radzie Miejskiej Gminy Bystrzyca Kłodzka corocznie do końca I kwartału następnego roku.

4.Podsumowanie

Przemoc domowa może pojawić się w życiu każdego człowieka, bez względu na wiek, płeć, poziom wykształcenia czy status materialny. Żaden człowiek nie może być jednak na nią skazany. Przed wykorzystywaniem czy znęcaniem ze strony bliskich osób można się ustrzec między innymi poprzez wczesne reagowanie na pierwsze symptomy kryzysu. Z przemocy można wyjść, trzeba tylko przerwać milczenie, zwrócić się po pomoc do specjalistów i konsekwentnie realizować opracowaną wspólnie z nimi strategię powrotu do normalnego życia.

Efektywność działań na rzecz osób doświadczających przemocy jest przejawem współpracy instytucji, którym bliska jest problematyka przemocy w rodzinie. Realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochronie Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Bystrzyca Kłodzka na lata 2024-2030 przyświecać będzie potrzeba pełnego zaangażowania i współpracy wszystkich instytucji, których efektem będzie podejmowanie oddziaływań zarówno na osobę doznającą, jak i stosującą przemoc.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2021 r. poz. 1249 ze zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej. Aktualnie na terenie gminy obowiązuje Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025, przyjęty uchwałą nr XXXVIII/328/2021 r. z dnia 26 marca 2021r.

W związku z obszerną nowelizacją ww. ustawy wprowadzoną ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535), konieczne jest przyjęcie przez Radę Miejską Bystrzyca Kłodzkiej Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

Program wyznacza kierunki działań podejmowanych przez Gminę Bystrzyca Kłodzka na rzecz:

- osób doznających przemocy domowej,
- osób stosujących przemoc domową,
- mieszkańców Gminy Bystrzyca Kłodzka,
- przedstawicieli instytucji zobowiązanych do działań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Program zakłada łączenie ze sobą aktywności w obszarach inicjowania, rozwijania różnorodnych form pomocy dla osób doznających przemocy domowej, doskonalenia współpracy interdyscyplinarnej z tworzeniem warunków sprzyjających wzrostowi świadomości i wrażliwości społecznej, co stanowi podstawę budowania spójnego oraz funkcjonalnego systemu oparcia społecznego dla osób doznających przemocy domowej.

Zadania w ramach Programu realizowane będą zarówno przez organy administracji samorządowej, jak również podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W związku z powyższym podjęcie stosownej uchwały jest uzasadnione.